

Kainuun Aivoyhdistys täyttää 25 vuotta

Aivohalvaus on nykyään yhä nuorempien sairaus

Kainuun Aivoyhdistys juhli lauantaina neljännesvuosisadan historiaansa Kainuun Opistolla.

– Yhdistysten iässä 25 vuotta on kunnioitettava ikä, yhdistyksen puheenjohtaja Terttu Härkönen toteaa.

Kainuun Aivoyhdistys sai alkunsa elokuussa vuonna 1988, kun silloinen Suomen Afasia- ja aivohalvausliitto järjesti viikon mittaisen sopeutumisvalmennuskurssin Kainuun Opistolla.

– Viikon aikana heräsi ajatus kainuulaisten omasta yhdistyksestä, koska lähin yhdistys oli silloin Oulussa. Palasimme nyt siis juhlimaan syntysijoillemme, Härkönen kertoo.

Kainuun afasia- ja aivohalvausyhdistystä perustamassa oli parikymmentä henkilöä, sekä sairastuneita että heidän omaisiansa. Kainuun Aivoyhdistykseksi nimi muutettiin pari vuotta sitten. Tällä hetkellä yhdistyksen jäsenmäärä on jo kivunnut yli kahteensataan. Paltamossa jäseniä on reilu kymmenkunta.

– Paltamo on niin lähellä Kajaania, että he käyvät Kajaanin kokoontumisissa. Siellä kerho kokoontuu kahdesti kuukaudessa. Aluekerhoja on pitkien välimatkojen takia myös Kuhmassa, Sotkamossa ja Puolanealla, missä Hvrnsalmen

Kansanedustaja Timo Korhonen (kesk.) ihmetteli juhlapuheessaan, miksi kestävyysvajetta paikataan ahneimmin sairastajien kukkaroista.

verisuoni ratkeaa ja veri vuotaa aivojen sisälle tai aivojen pinnalla kahden kalvon väliin. Aivoinfarktissa verisuoni tukkeutuu ja estää verenkierron aivoissa aiheuttaen vaurion aivokudokseen. Afasia puolestaan on aivoaurion aiheuttama kielellisen toiminnan ja viestinnän häiriö.

Koska aivot ohjaavat niin monia toimintoja ihmisessä, aivohalvauksen aiheuttama

– Sairaus vaikuttaa koko perheeseen. Omaisella on yhtä suuri, kenties jopa suurempi, hätä kuin sairastuneella. Molemmilta vaaditaan paljon.

Kainuun Aivoyhdistys tarjoaa vertaistukea myös omaisille, joita jäsenistä on noin 60–70 henkilöä. Omaisten ryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa.

Aivohalvauksen kokeneista täysin kuntoutuneita on vähän.

Kainuun Aivoyhdistyksen puheenjohtaja Terttu Härkönen on ollut mukana yhdistyksen toiminnassa koko sen 25-vuotisen historian ajan.

etupäässä vanhempien ihmisten sairaus, mutta nykävään yhä

valtakuntaan. – Olemme täällä Kainuussa

vät. Aluckerhoa on suunniteltu myös Vaalaan.

Vertaistuki tärkeää jo alkuvaiheessa

Aivohalvauksen saaneita on Kainuussakin tuhansia, mutta kynnys liittyä yhdistykseen voi olla korkea.

- Yhdistykseen kuuluu vain pieni osa sairastuneista. Varsinkin alkuvaiheessa moni ei osaa edes ajatella liittyvänsä yhdistykseen. Kynnys liittyy on suuri, koska moni sairastunut luulee olevansa yksin sairautensa kanssa. Hän voi tuntea olevansa ainoa, jolle on käynyt näin.

Kainuun Aivoyhdistys on jo reilun viiden vuoden ajan madaltanut sairastuneiden kynnystä liittyä mukaan toimintaan vierailemalla terveyskeskuksen kuntoutusosastolla kerran kuukaudessa.

- Jäsenmäärä on hiljalleen kasvamassa. Uskon vierailujen olevan yksi syy tähän, koska Kajaanin pääterveysaseman kuntoutusosastolle tulevat kuntoutettavat kaikkialta Kainuusta. Vertaistukihenkilöt vierailevat osastolla kerran kuukaudessa, ja lisäksi heidän kanssaan on mahdollista keskustella henkilökohtaisesti.

Ei ole kahta samanlaista aivohalvausta

Aivohalvaus tulee yleensä äkillisesti ja mullistaa sairastuneen ja hänen omaistensa elämän kertaheitolla. Aivohalvaus johtuu joko aivoverenvuodosta tai aivoverisuonitukoksesta. Verenvuodossa

la erilainen.

- Sairastunut voi menettää liikuntakykynsä, ja usein jompikumpi puoli halvaantuu. Aivohalvaus voi aiheuttaa myös hahmottamishäiriöitä. Esimerkiksi lautaselta voi jäädä puoli lautasellista syömättä, koska sairastunut ei näe sitä. Myös puheen tuottamisen häiriöitä voi esiintyä. Sairaus vaikuttaa paljon mielialaan, koska enää ei voi hallita omaa arkeaan. Masennus on sairastuneilla yleistä.

Aivohalvauksesta on vain yksi tie - ylöspäin

Aivohalvaus ei koskaan ole pelkästään siihen sairastuneen sairaus, vaan se koskettaa myös omaisia, joilta vaaditaan erityisesti ymmärrystä ja kärsivällisyyttä. Sairastunut voi esimerkiksi joutua toistamaan ennen niin tuttua kotiaskareita yhä uudelleen ja uudelleen.

Suomen Aivoliiton terveiset juhlaan toi järjestöpäällikkö Tom Anthoni.

niin hyvin, että kykenee palaamaan työelämään. Suuressa roolissa on halvauksesta kuntoutuminen.

- Harvat pääsevät suoraan sairaalasta kotiin. Suurin osa joutuu kuntoutusosastolle, missä osa on viikon, osa monta kuukautta. Kuntoutus on pitkä prosessi ja vaikuttaa arkeen. Täytyy kuitenkin muistaa, että aivohalvaus on sairaus, missä valoa on näkyvissä. Se ei sairautena etene ja pahene pikkuhiljaa, vaan ainoa tie on ylöspäin, kuten yksi jäsenistämme totesi.

Yhä nuoremmat sairastuvat aivohalvaukseen

Kainuun Aivoyhdistyksen jäsenet ovat etupäässä iäkkäitä, mutta aivohalvaus voi kohdata yhtä hyvin jopa 30-vuotiaita.

- Ennen aivohalvaus oli

tyksen jäsenistä 60-70 henkilöä on nuoria, eli alle 50-vuotiaita. Nuorille sairastuneille on tarkoitus perustaa oma ryhmä, sillä 30-40-vuotiaat voivat vierastaa kerhoa, jonka jäsenten keski-ikä on yli 60 vuotta.

Nuoria on hakeutunut erityisesti yhdistyksen kuntosalivuoroille, joita on viikoittain Kajaanissa ja Sotkamossa. Syytä yhä nuorempien sairastumiseen Härkönen ei osaa sanoa, mutta arvelee kiireisen elämänrytmin olevan yksi syy tähän. Aivohalvaus on miehillä yleisempi kuin naisilla.

Kainuun Aivoyhdistys toimii Suomen Aivoliiton alaisena. 25-vuotisjuhlassa vieraili myös Aivoliiton järjestöpäällikkö Tom Anthoni. Juhlapuheen piti kansanedustaja Timo Korhonen. Puheessaan Korhonen ruoti sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämiseen liittyviä ongelmia. Maan hallituksen tapa hoitaa asiaa ei kirvoita sotkamolaislähtöisestä kansanedustajasta minäkäänlaisia hyväksynnän elkeitä.

- Hallituksen sote-uudistukset tähtäävät ja johtavat - oman näkemykseni mukaan valitettavasti - palvelujen keskittämiseen laadun ja saatavuuden kustannuksella. Hallitus haluaa purkaa sairaanhoitopiirit ja järjestää terveyspalvelut isäntäkuntarenkikunta-mallilla.

Kainuussa tämä tarkoittaisi käytännössä koko maakunnan sote-palveluiden kasautumista Kajaanin harteille. - Käytännössä se ei ole mahdollista, toteaa Korhonen.

Ratkaisuksi hän esittää Kainuun maakuntakokeilun tapaista toimintamallia koko

järjestämisessä ja kehittämisessä monta vuotta muuta maata edellä. Poikkeuksetta kuntalaan sote-sektorin asiantuntijat tukevat Kainuun maakuntakokeilun kaltaista toimintamallia.

Korhosen mukaan kuntien yhteistyön pohjalle rakentuvan sote-kuntayhtymän suurimmat ongelmat liittyvät ammattitaitoisen hoitohenkilökunnan puutteeseen. Vielä ongelmallisemmaksi Korhonen näkee hallituksen nykyiset toimenpiteet.

- Kun palvelut keskittyvät, välimatkat kasvavat harvaan asutuilla alueilla ihmisten ja palveluiden välillä. KELA korvaa sairauden takia taksia tarvitseville omavastuuosuuden ylittävän osuuden taksimatkoista. Vuoden sisään tätä omavastuuosuutta on nostettu ja ollaan nostamassa jo kahteen kertaan. Nyt hallitus on esittänyt osuuden nostamista 20 euroon, siis 100 %:n korotus viime vuoden lopun tilanteeseen. Myös omavastuuosuuden vuosittaista katorajaa on nostettu vajaan 160 eurosta yli 240 euroon. Tämä näkyy aivan varmasti näitä palveluja tarvitsevien kukkarossa. Kysymys kuuluu, onko sairaan ihmisen kukkaro se oikea paikka, josta valtion kestävyysvajetta pitäisi paikata. Varmasti vastaus on, että ei ole.

Kainuun Aivoyhdistys toimii täysin vapaaehtois pohjalta. Silä ei ole omia kerhotiloja, vaan kuukausittaiset kokoontumiset ovat Kajaanissa Tutun Tuvala. Lokakuussa kerho järjestää myös perinteiset ruokamyyjäiset, johon jäsenet itse kekkävät ruokaa ja leipovat.